

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6202 - Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

Likvidace pojistných událostí silničních vozidel

Settlement of insured accidents of road vehicles

BP-PO-KPO-2005 15

Petr Malkovský

Vedoucí práce: ing. Markéta Paulasová, KPO

Konzultant: ing. Petr Šlosar

Počet stran: 42

Počet příloh: 1

Datum odevzdání: 18.5.2005

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 17.5.2005

Petr Malkovský

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé diplomové práce Ing. Markétě Paulasové za metodické vedení, rady a konzultace.

Resumé

V bakalářské práci je popsán minulý i současný systém pojištění motorových vozidel. Jednotlivé systémy přináší rozdílné postupy při vzniku dopravní nehody. Cílem této práce je nastínit, jakým způsobem postupuje poškozený, pokud dojde k dopravní nehodě na území České republiky nebo v zahraničí, jak postupují pojišťovny při vyřizování pojistných událostí motorových vozidel a jakým způsobem je následně stanovena výše škody na vozidle nebo na zdraví. V závěru práce je popsáno povinné ručení v zemích Evropské unie, význam zelené karty a jsou zde uvedeny limity pojistného plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla v některých členských státech .

Resumé

This bachelor's work is engaged in the past and contemporary system of the insurance of motor vehicles. Each system brings a different method in case of a car accident. The main purpose of this work is to describe how a damaged person acts in case of a car accident in the Czech Republic or abroad, how insurance companies act in case of insured accident of motor vehicles and how they estimate damages to the car or damage to human health. The damage liability in the European Union, limits of insurance benefits from this type of insurance in member states of the EU and the function of the green card is described at the end of my work.

Klíčová slova:

likvidace, povinné ručení, odškodnění, pojistná událost, nehoda, pojištěný, pojišťovna

Key Words:

settlement, damage liability, indemnity, insured accident, accident, insured person, insurance company

Obsah:

1. Úvod.....	9
2. Pojištění motorových vozidel.....	10
2.1 Historie pojištění motorových vozidel.....	10
2.2 Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu mot. vozidel.....	11
2.3 Charakteristické skupiny pojištění motorových vozidel.....	15
3. Administrativa při hlášení pojistné události.....	18
3.1 Způsoby oznámení pojistné události.....	18
3.2 Registraci pojistné události.....	19
3.3 Devizové pojistné události.....	20
3.4 Postup poškozeného.....	21
4. Likvidace pojistných událostí silničních vozidel.....	24
4.1 Likvidace majetkových škod.....	24
4.1.1 Zjišťování stavu poškozeného vozidla.....	24
4.1.2 Stanovení skutečné škody na vozidle.....	25
4.1.3 Likvidace nákladů na opravu vozidla rozpočtem.....	26
4.1.4 Likvidace totálních škod na vozidle.....	26
4.1.5 Náhrada za zapůjčení vozidla po dobu opravy.....	27
4.1.6 Postup likvidátora při výplatě pojistného plnění.....	27
4.2 Likvidace škod na zdraví.....	28
4.2.1 Odškodnění za bolest.....	28
4.2.2 Odškodnění za ztížení společenského uplatnění.....	30
4.2.3 Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením.....	31
4.2.4 Náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem.....	32
4.2.5 Způsob náhrady škody způsobené na zdraví.....	32
4.3 Likvidace škody ve formě ušlého zisku či výdělku.....	33
4.3.1 Náhrada ztráty na výdělku.....	34
4.3.2 Náhrada ztráty na důchodu.....	34
4.3.3 Náhrada nákladů na výživu pozůstalých.....	35
4.4 Činnost likvidátora při vyhledávání postihů.....	35
5. Povinné ručení v zemích Evropské unie.....	36
5.1 Význam zelené karty.....	36
5.2 Povinné ručení a limity pojistného plnění z něho vypláceného v zemích EU.....	37
6. Závěr.....	39
7. Seznam použité literatury.....	41
8. Přílohy.....	42
8.1 Záznam o dopravní nehodě.....	42

Seznam použitých zkratk a symbolů

apod. – a podobně

a.s. – akciová společnost

atd. – a tak dále

ČR – Česká republika

EHP – Evropský hospodářský prostor

EU – evropská unie

EUR – euro

Kč – koruna česká

km – kilometr

km/h – kilometr za hodinu

resp. – respektive

sb. – sbírky

tzv. – takzvaný

% - procento

§ - paragraf

1. Úvod

Charakteristickým znakem moderní společnosti je požadavek na rychlé a pohodlné cestování. Mezi nejvíce používané dopravní prostředky patří dlouhodobě automobily, které nabízejí komfort a poměrně rychlý přesun z jednoho místa do druhého. S postupem času jsou kladeny požadavky na vývoj nové technologie, která by dobu potřebnou na přemístění zkrátila. Proto se neustále zvyšuje rychlost automobilů. Tato výkonná vozidla mají i své nevýhody, neboť ve spojení s neopatrností a bezohledností řidičů vzniká velké množství škod způsobených automobily. Zatímco v roce 1990 bylo zaznamenáno pouze 80 000 dopravních nehod, v roce 2004 byl počet dopravních nehod 196 484. Toto číslo je velmi alarmující, jelikož na silnicích umírá stále více lidí. Jejich počet však neroste tak rychle, neboť většina automobilů je vyráběna s důrazem na to, aby byly co nejbezpečnější.

Pojišťovny tak musí každý rok vyřizovat spoustu pojistných událostí, vzniklých z provozu motorových vozidel. Aby motivovaly řidiče k větší opatrnosti a dodržování silničních předpisů, zavedly například systém bonus a malus, který rozděluje řidiče do dvou kategorií. Ti, kteří nezpůsobují dopravní nehody, mají výhody ve formě slev na pojistném, zatímco často bourajícím řidičům je účtována přírážka k základnímu pojistnému podle počtu a výše pojistných nároků uplatněných v minulosti. Kromě tohoto systému mají pojišťovny v každém státě, ve kterém dostaly povolení k provozování činnosti, svého škodního zástupce, což urychluje samotný proces likvidace. Tyto systémy by ve spojení s preventivními opatřeními ze strany státu měly vést ke snížení počtu nehod a s nimi spojených pojistných událostí a také k co nejrychlejšímu vyřízení pojistných událostí.

Cílem práce je tedy popsat systém pojištění motorových vozidel a proces likvidace pojistných událostí silničních vozidel, který je velmi složitý, neboť po nahlášení pojistné události musí pojišťovna vyřídit administrativní záležitosti a poté nastává proces vyčíslování škody, ať už na samotném vozidle či na zdraví. Až po skončení tohoto poměrně zdlouhavého procesu může poškozenému klientovi vyplatit pojistné plnění.

2. Pojištění motorových vozidel

Rizika, která jsou spjata s provozem motorových vozidel, bylo možno pojistit zhruba od poloviny 19. století. Muselo však být uzavřeno několik pojistných smluv: odpovědnostní pojištění se sjednalo u odpovědnostní pojišťovny, majetkové pojištění bylo možno sjednat u dopravní pojišťovny a úrazové pojištění u úrazové pojišťovny. Ve 20. století, zejména pak v období mezi oběma světovými válkami, vzniká z těchto a ještě několika dalších druhů pojištění nové pojistné odvětví, které můžeme nazvat pojištěním motorových vozidel. Jeho dnešní významnost je dána i jeho vysokým podílem na pojistném neživotního pojištění. V roce 2003 byl podíl havarijního pojištění a pojištění odpovědnosti z provozu vozidla dohromady 31,6 procenta a dle předběžných výsledků České asociace pojistitelů se v roce 2004 tento podíl blíží k 33 procentům.

Členění a konkrétní podoba pojištění motorových vozidel jako pojistného odvětví je v každé zemi jiná a je dána podmínkami jednotlivých zemí. Obecně lze přesto rozlišit tři základní složky tohoto odvětví:

- odpovědnostní pojištění motorových vozidel (v České republice označované jako povinné smluvní pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla)
- majetkové pojištění motorových vozidel (v ČR označované jako havarijní pojištění motorových vozidel)
- úrazové nebo zdravotní pojištění cestujících motorovými vozidly

2.1 Historie pojištění motorových vozidel

Pojištění odpovědnosti za škodu z provozu motorových vozidel je nejdůležitějším druhem odpovědnostního pojištění. S ohledem na jeho propojení zejména s havarijním pojištěním motorových vozidel není toto pojištění začleňováno do pojištění odpovědnosti za škodu, ale do odvětví pojištění motorových vozidel. Jeho významnost je dána především dnešním rozsahem využívání motorových vozidel a množstvím pojistných událostí z něj vyplývajících.

Historie tohoto druhu pojištění je spojena s tzv. autozákony. První autozákon byl vydán již v roce 1908 v císařském Rakousku a díky němu rozšířila odpovědnost za škodu z provozu motorových vozidel. Do té doby existovaly zákony, které se týkaly pouze odpovědnosti za tělesné poškození a zabití lidí způsobené na železnicích. To vše bylo dáno významem železnic a neexistencí automobilů v této době. Postupem času se tento druh pojištění stal povinným pojištěním. První zemí, která zavedla povinné pojištění bylo Dánsko, již v roce 1919, zatímco v Československu bylo zavedeno v roce 1935 tzv. velkým autozákonem.

Podstatné prohloubení odpovědnosti za škodu v Československu nastalo v roce 1951, kdy byly odstraněny výluky z pojištění, zejména pak jízda bez řidičského průkazu, opilost, neplacení pojistného a nezjištěný pachatel. K dalším zásadnějším změnám v odpovědnostním pojištění motorových vozidel u nás došlo až po revoluci v roce 1991, kdy byl vyhláškou Ministerstva financí ze dne 14.11.1991 zařazen majitel vozidla mezi osoby, jimž náleží pojistné plnění, pokud vozidlo sám neřídil. K dalšímu rozšíření rozsahu pojištění od roku 1992 došlo zrušením tzv. příbuzenské klauzule. Podle předchozí úpravy právní úpravy pojišťovna nehradila škodu kterou pojištěný způsobil svému příbuznému v přímé linii nebo osobám, které s ním sdílejí společnou domácnost. Podle nové právní úpravy sice příbuzenská klauzule zrušena nebyla, ale platí už jen pouze pro škody na věcech příbuzných. Od roku 1992 je také pojistné krytí rozšířeno o ušlý zisk. [4]

2.2 Zákon o pojištění odpovědnosti z provozu mot.vozidel

Asi nejdůležitějším zákonem týkajícím se pojištění motorových vozidel je zákon č.168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škody z provozu motorových vozidel. Tento zákon byl neustále pozměňován a k určitým změnám došlo i po vstupu České republiky do Evropské unie. Proto bych se v této části zmínil o současném znění tohoto zákona.

Do roku 2000 u nás existovala jediná pojišťovna, s kterou šlo uzavřít zákonné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a to Česká pojišťovna a.s. Od 1.1.2000 však došlo ke změně legislativy, kterou se toto pojištění stalo povinně smluvním.

Řidiči tak mohli od této doby uzavírat pojištění i s jinými pojišťovnami, kterým udělilo Ministerstvo financí licenci k této činnosti.

Dle zákona č. 168/1999 Sb. má pojištěný právo, aby za něj pojišťovna v případě vzniku pojistné události uhradila škodu, kterou způsobí jedné nebo více právnickým či fyzickým osobám, pokud za ní podle právních předpisů odpovídá. Pojistnou událostí je vznik povinnosti pojišťovny uhradit za pojištěného poškozenému škodu způsobenou provozem vozidla. Toto pojištění si musí sjednat každý vlastník motocyklu, tříkolky, čtyřkolky, osobního automobilu, autobusu, nákladního automobilu, speciálního automobilu, tahače, přípojného vozidla, traktoru, samojízdného pracovního stroje, přípojného pracovního stroje a taky jednonápravového traktoru. Pojištění odpovědnosti vzniká na základě pojistné smlouvy. Pojistitel je povinen pojistnou smlouvu uzavřít, jestliže její návrh neodporuje tomuto zákonu nebo všeobecným pojistným podmínkám pojistitele. Bezprostředně po uzavření pojistné smlouvy týkající se tuzemského vozidla je pojistitel povinen vydat pojistníkovi doklad o pojištění odpovědnosti (dále jen „doklad o pojištění“) a na žádost pojistníka zelenou kartu. Tuzemským vozidlem dle tohoto zákona rozumí vozidlo, které podléhá registraci silničních vozidel, nebo vozidlo, které nepodléhá evidenci vozidel a je ve vlastnictví fyzické osoby s bydlištěm na území České republiky nebo právnické osoby se sídlem na území České republiky. Zákon se také zmiňuje o limitu pojistného plnění, čímž se rozumí nevyšší hranice plnění pojistitele při jedné škodné události. Dle novely ve znění zákona č. 47/2004 je tento limit je ve výši 35 000 000 Kč na každého zraněného nebo usmrčeného (podle předchozí úpravy byl limit 18 000 000 Kč), pokud se jedná o škody na zdraví nebo usmrcením a ve výši nejméně 18 000 000 Kč bez ohledu na počet poškozených, jedná-li se o škody vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci či škody, které mají povahu ušlého zisku (předchozí výše byla 5 milionů korun).

Pojištěný je povinen bez zbytečného odkladu písemně oznámit pojistiteli, že došlo ke škodné události, předložit k tomu příslušné doklady a v průběhu šetření škodné události postupovat v souladu s pokyny pojistitele. Dále je povinen pojistiteli bez zbytečného odkladu písemně sdělit, že

- bylo proti němu uplatněno právo na náhradu škody a vyjádřit se k požadované náhradě a její výši,

- v souvislosti se škodnou událostí bylo zahájeno správní nebo trestní řízení, a neprodleně informovat pojistitele o jeho průběhu a výsledku,
- poškozeným byl uplatněn nárok na náhradu škody u soudu nebo u jiného příslušného orgánu, pokud se o této skutečnosti dozví.

Pojišťovna je povinna zahájit šetření pojistné události bez zbytečného odkladu. Pokud nemůže být šetření skončeno do jednoho měsíce od oznámení o vzniku pojistné události, je pojistitel povinen poskytnout poškozenému na jeho písemnou žádost plnění nebo odpovídající zálohu. Pojistitel je povinen poskytnout plnění do 15 dnů od došetření události, nebo od rozhodnutí soudu. Dle novely zákona z roku 2004 musí každý pojistitel ustanovit svého škodního zástupce na území všech států, ve kterých získal povolení k provozování pojištění odpovědnosti. Ten pak projednává škodné události jménem a na účet pojistitele, včetně konečného vyřízení vznesených nároků ze strany poškozeného.

Zákon o pojištění odpovědnosti za škody z provozu motorových vozidel se zmiňuje také o spoustě výjimek, kdy se pojistné plnění nevyplácí. Pojistitel například nehradí škodu, kterou utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla škoda způsobena, škodu na vozidle, jehož provozem byla škoda způsobena, náklady vzniklé poskytnutím léčebné péče, dávek nemocenského pojištění (péče) nebo důchodů z důchodového pojištění v důsledku škody na zdraví nebo usmrcením, které utrpěl řidič vozidla, jehož provozem byla tato škoda způsobena a také nehradí škody vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škody vzniklé odcizením věci, za kterou pojištěný odpovídá svému manželu nebo osobám, které s ním v době vzniku škodné události žily ve společné domácnosti atd.

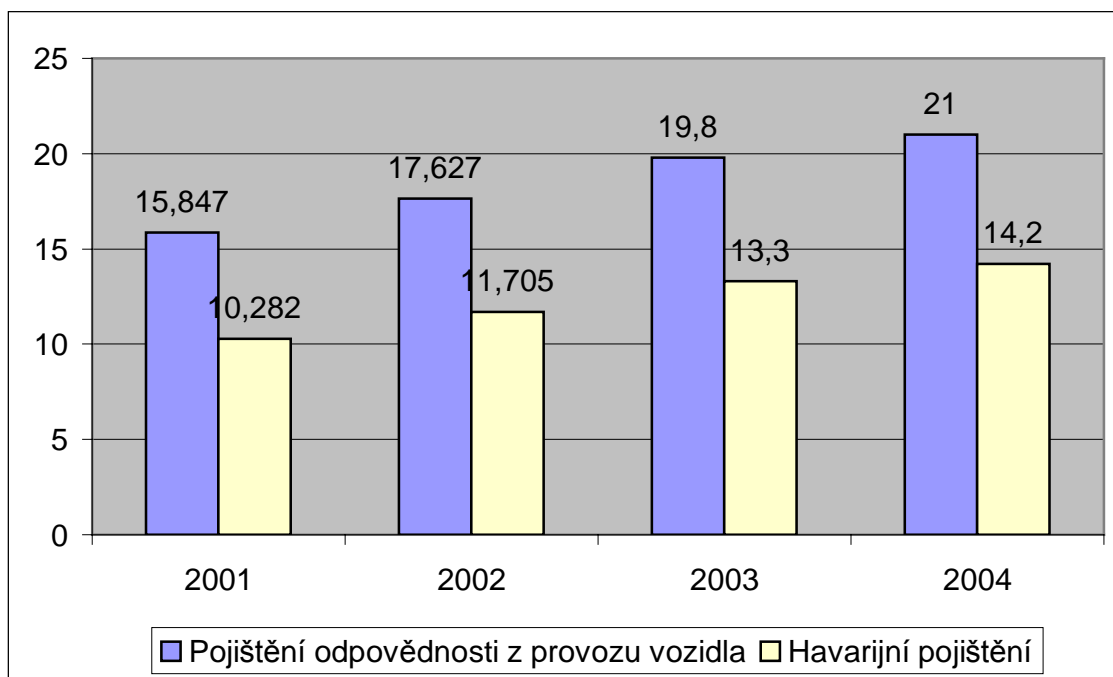
Pojištěný má nárok, aby za něho pojistitel nahradil v rozsahu a ve výši podle zvláštního právního předpisu (§ 442 a následující Občanského zákoníku) poškozeným uplatněné a prokázané nároky na náhradu :

- škody na zdraví nebo usmrcením,
- škody vzniklé poškozením, zničením nebo ztrátou věci, jakož i škody vzniklé odcizením věci, pozbyla-li fyzická osoba schopnost ji opatrovat,
- škody, která má povahu ušlého zisku,

- účelně vynaložených nákladů spojených s právním zastoupením při uplatňování nároků podle písmen a) až c), pokud ke škodné události, ze které tato škoda vznikla a za kterou pojištěný odpovídá, došlo v době trvání pojištění odpovědnosti. Škoda se hradí v penězích, maximálně však do výše limitu pojistného plnění stanoveného v pojistné smlouvě.

I v Občanském zákoníku došlo schválením zákona č. 47/2004 ke změnám, týkajícím se odškodnění pozůstalých v případě usmrcení osoby. Dle nové úpravy náleží manželovi, manželce, dítěti, rodiči a každé blízké osobě, žijící ve společné domácnosti s usmrceným, jednorázové odškodnění ve výši 240 000 Kč. Při ztrátě dosud nenarozeného počatého dítěte je výše odškodnění rodiče stanovena částkou 85 000 Kč a každému sourozenci zesnulého je vypláceno 175 000 Kč. [5], [6]

Vývoj výše předepsaného pojistného u pojištění odpovědnosti z provozu vozidla je uveden v následujícím grafu č. 2.2.1. Pro srovnání je zde uvedena také výše předepsaného pojistného pro havarijní pojištění.

graf č.2.2.1 – Výše předepsaného pojistného u pojištění motorových vozidel (zdroj [10])

Z předchozího grafu je vidět, že za poslední čtyři roky výše předepsaného pojistného neustále rostla. To může být způsobeno jednak zvýšením pojistného ze strany pojišťoven, ale také vysokým nárůstem počtu automobilů.

2.3 Charakteristické skupiny pojištění motorových vozidel

V provozu motorových vozidel je celá řada rizik. Mezi nejdůležitější bychom mohli zařadit havarijní riziko, což je v podstatě riziko rozbití nárazem či riziko střetu. Mezi další rizika patří riziko živelní, riziko odcizení, šomážní a strojní riziko a riziko vandalství. Většina pojištění, která kryjí rizika z provozování motorových vozidel jsou uzavírána dobrovolně, pouze povinné ručení je povinně smluvním pojištěním.

V každé zemi existuje velké množství konkrétních druhů pojištění motorových vozidel. U většiny pojišťoven lze uzavřít téměř stejné pojištění, které se od sebe liší většinou jen v rozsahu pojistného krytí. Pro příklad bych zde uvedl produkty, které nabízí pojišťovna Kooperativa a.s.:

- havarijní pojištění, u kterého nabízí tři varianty: Eurodomino, Dominant a Partner,
- povinné ručení ve třech variantách : Standard, Popular a Eurokomfort,
- připojištění.

Havarijní pojištění Eurodomino se sjednává pro osobní a užitková vozidla s celkovou hmotností do 3,5 tun s maximálním počtem devíti míst ve vlastnictví nebo v nájmu fyzických a právnických osob (neexistuje žádné zásadní omezení týkající se stáří, značky a typu vozidla, rozhodujícím kritériem je vždy jeho technický stav). Pojistná ochrana je u tohoto produktu poskytována ve třech typech. Prvním typem je "Havárie", což je ochrana proti poškození a zničení vozidla a dále riziko odcizení (tzv. all-risk). Dalšími typy je "Částečná havárie", která kryje pouze riziko poškození a zničení vozidla a "Odcizení", což je pojištění proti odcizení celého vozidla, poškození nebo zničení vozidla živelní událostí či vandalismem. Všechny typy tohoto produktu mají územní platnost, tj. kryjí rizika jen na určitém území (v tomto případě je pojistná ochrana poskytnuta na území Evropy). U varianty Dominant je nabízen jen jeden typ pojistné ochrany a to all-risk, stejně tak jako u varianty Partner.

Varianta Standard (povinného ručení) poskytuje pojistnou ochranu pro škody způsobené na zdraví či v případě usmrcení jiných osob až do výše 54 milionů na každého zraněného či usmrceného a pro škody na majetku včetně ušlého zisku poškozeného až do výše 24 milionů korun. V případě havárie vozu na území ČR jsou v rámci této varianty zajištěny

tyto asistenční služby: odtah nepojízdného vozidla do 50 km zdarma nebo bezplatné uskladnění nepojízdného vozu do 10 dnů. Dojde-li k nehodě mimo území ČR, budou nám poskytnuty tyto asistenční služby: odtah do 50 km resp. do ceny 120 EUR zdarma pro osobní vozidla a 75 km resp. 300 EUR v případě vozidla od 3,5 do 12 tun, jeden bezplatný nocleh pro osádku vozu do 50 EUR/osoba, právní pomoc do 750 EUR, finanční výpomoc (na základě složení jistoty třetí osobou v ČR) v naléhavých případech do 1000 EUR, uskladnění nepojízdného vozidla až do sedmi dnů, do ceny 13 EUR/den a vzkazová služba a telefonické tlumočení při jednání s úřady.

Varianty Popular a Eurokomfort se pak od sebe liší úrovní krytí pojistných rizik a rozsahem poskytovaných asistenčních služeb. U varianty Popular jsou škody způsobené na zdraví či pro případ usmrcení jiných osob kryty až do výše 36 milionů korun na každého zraněného či usmrceného, zatímco u varianty Eurokomfort jsou kryty až do výše 70 milionů korun. Pro věcné škody jsou limity stanoveny ve výši 18 milionů korun (Popular) a 70 milionů korun (Eurokomfort). V případě nehody na území ČR je rozsah asistenčních služeb u obou variant na stejné úrovni, zatímco v případě nehody v zahraničí nejsou v prvně jmenované variantě povinného ručení poskytovány žádné asistenční služby a u druhé jsou stejné jako u výše charakterizované varianty Standard. Jednoduché srovnání těchto tří variant povinného ručení je uvedeno v následující tabulce č.2.3.1. [9]

Varianta povinného ručení	Limit pro věcné škody	Limit pro škody na zdraví
Standard	24 milionů Kč	54 milionů Kč
Popular	18 milionů Kč	36 milionů Kč
Eurokomfort	70 milionů Kč	70 milionů Kč

tabulka č.2.3.1 – Srovnání tří variant povinného ručení pojišťovny Kooperativa (zdroj [9])

K základnímu pojištění se dále sjednává doplňkové pojištění (připojištění), které pak kryje škody způsobené např. na nadstandardním vybavení či zavazadlech (připojištění zavazadel), jakož i odcizení těchto věcí. Mezi nejčastější druhy připojištění patří zejména:

- pojištění nestandardní výbavy,
- pojištění zavazadel přepravovaných pojištěným vozidlem,
- úrazové pojištění osob dopravovaných pojištěným vozidlem,

- pojištění věcí přepravovaných pojištěným vozidlem,
- pojištění strojních rizik nákladních a speciálních automobilů a traktorů (stroje, jeřáby, vysokozdvížné plošiny apod.),
- pojištění čelního skla,
- pojištění nákladů na nájem náhradního vozidla,
- asistenční služby.

Standardním připojištěním, v České republice hojně uzavíraným, je zejména úrazové připojištění osob cestujících motorovými vozidly. To může být uzavřeno tak, že zahrnuje všechny cestující, nebo všechny cestující s výjimkou řidiče či pouze řidiče. Nejčastěji jsou pak tímto připojištěním kryta rizika všech cestujících. Na českém pojistném trhu je pojišťovnami nabízeno pojištění osob přepravovaných motorovým vozidlem pro případ úrazu s těmito plněními:

- v případě smrti úrazem,
- za trvalé následky úrazu,
- v případě tělesného poškození úrazem.

Pojištění asistenčních služeb kryje zejména dodatečné náklady, které vzniknou nehodou, poruchou či ukradením vozidla. Jsou to zejména náklady na odtah vozidla asistenční službou z místa poruchy či nehody do nejbližší opravy, návrat cestujících do jejich trvalého bydliště či jejich ubytování v místě opravy vozidla, které je však omezeno maximální dobou pobytu a částkou na pobyt vynaloženou. Asistenční služba je velmi významná, pokud dojde k nehodě či poruše v zahraničí. Většina pojišťoven však toto připojištění zahrnuje do základního produktu, takže ho většinou není třeba sjednávat zvlášť.

Některé pojišťovny nabízejí jako doplňkové pojištění také pojištění právní ochrany. Cílem tohoto připojištění je uchránit klienty před náklady způsobenými soudním řízením. Pojišťovny poskytující toto pojištění zpravidla hradí náklady na právního zástupce, soudní výdaje a náklady, náklady na soudní znalce a svědky apod. [4]

3. Administrativa při hlášení pojistné události

V této kapitole se zmíním o procesu hlášení pojistné události. Nejprve se zmíním o postupu pojišťovny a v závěru kapitoly uvedu, jak by měl postupovat pojištěný.

3.1 Způsoby oznámení pojistné události

Dojde-li k pojistné události, je pojištěný povinen bez zbytečného odkladu tuto skutečnost nahlásit pojišťovně. Toto hlášení je povinná přijmout kterákoliv organizační složka příslušné pojišťovny a zaevidovat ho.

Pojistná událost může být oznámena některým z následujících způsobů:

- na předepsaném tiskopisu příslušné pojišťovny,
- telefonicky, prostřednictvím zelené linky s dodatečným vyplněním písemného oznámení,
- zasláním předepsaného tiskopisu faxem,
- vyplněním příslušného formuláře na internetových stránkách dané pojišťovny,
- na tiskopisu „Záznam o dopravní nehodě“, používaném v evropských státech a schváleném výborem evropských pojistitelů (Comité Européen des Assurances),
- na formuláři „Hlášení pojistné události“.

Pokud dojde k ohlášení pojistné události jedním z těchto způsobů, je pojišťovna povinná zahájit bez zbytečného odkladu patřičné likvidační úkony. K tomu je pověřen likvidátor, který by měl zejména provést prohlídku poškozeného vozidla či věci. Likvidátor, který přijal hlášení pojistné události, musí přezkoumat, zda je předepsaný tiskopis správně vyplněn, platnost pojistné smlouvy (to zjistí z dokladu o zaplacení povinně smluvního pojištění vydaného pojišťovnou) a technickou způsobilost vozidla dle kopie Technického průkazu a také platnost řidičského oprávnění pojištěného v době dopravní nehody. Tyto údaje ověřuje i u vozidla poškozeného. Po dokončení tohoto přezkoumání doplní likvidátor na hlášení pojistné události svou jmenovku a svůj podpis.

Dojde-li ke špatnému vyplnění tiskopisu o oznámení pojistné události ze strany pojištěného, zašle mu pojišťovna kopii s průvodním dopisem, ve kterém ho požádá, aby chybějící či špatně vyplněné údaje doplnil. Jestliže na oznámení chybí pouze podpis pojištěného, obstará jej likvidátor v průběhu likvidace.

Na oznámení pojistné události nesmí chybět datum. Datem se v tomto případě rozumí den, kdy likvidátor obdržel písemné oznámení o pojistné události či den, kdy bylo doručeno písemné doplnění (u neúplně vyplněného oznámení). [2], [3]

3.2 Registraci pojistné události

Pro registraci pojistné události je příslušná ta organizační jednotka či likvidátor, u které je ten účastník, jehož provozem vozidla byla škoda způsobena, pojištěn. Pokud poškozený uplatní nárok na náhradu škody u organizační jednotky nebo likvidátora, který není k registraci škody příslušný, ale bude škodu vzhledem k bydlišti nebo sídlu poškozeného vyřizovat, provede jen nezbytné úkony a odešle veškeré podklady společně se žádostí o likvidaci delegované organizační složce či příslušnému likvidátorovi.

Aby byla pojistná událost registrována, musí organizační jednotka či likvidátor splňovat tyto předpoklady:

- je místně příslušná pro správu pojištění odpovědnosti za škodu z provozu vozidla,
- obdržela správně vyplněné oznámení o poj. události,
- ověřila, že je pojištěný u pojišťovny pojištěn.

Pojišťovna eviduje a registruje tolik pojistných událostí, kolik je poškozených. Registrace musí být provedena nejpozději do 3 pracovních dnů od přijetí řádně vyplněného oznámení.

Postoupení pojistných událostí organizační složkou pojišťovny likvidátorovi nazýváme delegování. Likvidátor je v tomto případě složkou delegovanou a organizační složka pojišťovny delegující. Kritériem pro výběr likvidátora je zejména místo bydliště nebo sídlo poškozeného. K delegaci dochází většinou na samém začátku likvidace pojistné události. Jedná se o žádost na likvidátora, aby provedl určité úkony (např. prohlídku poškozené věci) a pojišťovna této možnosti využívá především z důvodů neúměrných nákladů spojených např. s cestováním nebo pokud nemá možnost pojistnou událost vyřídit přímo. Likvidátor může pojistnou událost zamítnout, pokud není dle všeobecných pojistných podmínek a příslušných zákonů likvidní. Tato skutečnost nastává v případech, kdy pojištěný za škodu neodpovídá nebo uvedené riziko není pojištěním kryto. V ostatních případech rozhodne odpovědná osoba pojišťovny o právním základu nároku na odškodnění. [2], [3]

3.3 Devizové pojistné události

Velmi často dochází k pojistným událostem, kdy poškozeným či škůdcem je osoba s jinou než českou národností bez ohledu na to, na území kterého státu k této události dojde. Tuto skutečnost nazýváme devizovou pojistnou událostí.

Devizové pojistné události můžeme rozdělit do čtyř typů (řazené dle poškozeného):

1) K dopravní nehodě dojde na území ČR; škůdcem je tuzemec a poškozeným cizozemec

Příslušnou k registraci je organizační složka pojišťovny nebo likvidátor dle bydliště nebo sídla pojistníka. Požaduje-li poškozený výplatu v české měně, pošle organizační složka žádost o zaslání podkladů potřebných k vyřízení pojistné události delegující složce. Ta pak sama provede likvidaci a vyplatí poškozenému náhradu v české měně. Ihned po vyplacení náhrady upozorní oddělení devizových pojistných událostí a delegující organizační složku na tuto skutečnost, aby došlo k zabránění dvojí výplaty. V ostatních případech, kdy poškozený nežádá náhradu v české měně, zašle organizační složka originál a kopii spisu na devizové oddělení.

2) K dopravní nehodě dojde v zahraničí; škůdcem je tuzemec a poškozeným cizozemec

K vyřízení i registraci je příslušná organizační složka podle bydliště nebo sídla pojistníka. Ta vyhotoví dvě kopie oznámení a jednu z nich společně s originálem neprodleně odešle na oddělení likvidace devizových pojistných událostí. Náhrada škody je pak poskytována na základě mezinárodních dohod.

3) K dopravní nehodě dojde v zahraničí; škůdcem je cizozemec a poškozeným tuzemec

Zde mohou nastat tři skutečnosti:

- Klient má u pojišťovny uzavřeno havarijní pojištění

V tomto případě má klient sjednáno havarijní pojištění u stejné pojišťovny, u které má sjednáno povinně smluvní pojištění o odpovědnosti z provozu motorového vozidla. Škoda tak bude uhrazena z tohoto pojištění a s dalšími nároky se bude klient obracet na společnost zajišťující asistenční služby. Příslušná organizační složka provede výpočet

škody, a zašle kopii a originál spisu na devizové oddělení k vymáhání náhrady škody u zahraničního pojistitele.

- Klient nemá sjednáno havarijní pojištění

Příslušná organizační složka pojišťovny odkáže klienta na společnost, která tyto služby poskytuje

- Klient má havarijní a odpovědnostní pojištění sjednáno u různých pojišťoven

Příslušná organizační složka pojišťovny doporučí klientovi, aby se obrátil na pojišťovnu, u které má sjednáno havarijní pojištění. Při uplatňování dalších nároků je odkázán na firmu, která zajišťuje asistenční služby.

4) K dopravní nehodě dojde na území ČR; škůdcem je cizozemec a poškozeným tuzemec

Zde mohou nastat dvě skutečnosti:

- Klient má u pojišťovny uzavřena obě pojištění

V tomto případě bude škoda na vozidle hrazena z havarijního pojištění a další nároky bude klient uplatňovat u Kanceláře pojistitelů.

- Klient nemá uzavřeno havarijní pojištění

Klient je odkázán příslušnou organizační složkou na Kancelář pojistitelů resp. na pojišťovnu, která se bude vyřizováním této pojistné události zabývat. [2], [3]

3.4 Postup poškozeného

V závěru této kapitoly bych se zmínil o postupu poškozeného v případech, kdy dojde k pojistné události. Nejprve bych uvedl, jak má dle České kanceláře pojistitelů postupovat, dojde-li k nehodě na území České republiky a poté bych popsal postup poškozeného při vzniku nehody v zahraničí.

Při nehodě na území ČR by měl postup poškozeného vypadat takto:

1) Zjištění těchto údajů od škůdce (nejlépe nahlédnutím do jeho dokladů):

a) jeho jméno, příjmení a bydliště,

b) jméno, příjmení a bydliště nebo název obchodní firmy a sídlo vlastníka vozidla, kterým byla škoda způsobena,

c) státní poznávací (registrační) značku a mezinárodní rozeznávací značku země registrace vozidla, kterým byla škoda způsobena

d) název a sídlo pojistitele, u něhož bylo uzavřeno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, číslo pojistné smlouvy

e) pokud je vozidlo škůdce registrováno v zahraničí, zjistěte si číslo zelené karty a její časovou platnost (kompletní údaje z její rubriky č. 3, 4) nebo hraničního pojištění tohoto vozidla a pokud možno opatřete fotokopie těchto dokumentů,

2) S ostatními účastníky nehody vyplní formulář o škodné události (je vhodné mít takový formulář k dispozici), jehož provedení se u jednotlivých pojistitelů může lišit, případně použije formulář „evropský záznam dopravní nehody“. Pokud žádný takový formulář k dispozici nemá, sepíše pokud možno spolu s ostatními účastníky nehody písemný dokument, v němž uvede všechny základní identifikační údaje k nehodě (datum, čas a místo nehody), k jejím účastníkům a k zúčastněným vozidlům a popíše, jak k nehodě došlo a jaké škody a komu vznikly. Neměl by zapomenout uvést svědky, plánek či náčrtek místa nehody, fotodokumentaci místa nehody apod.,

3) V případě, že:

a) při dopravní nehodě dojde k usmrcení nebo zranění osoby,

b) k hmotné škodě převyšující zřejmě na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí, nebo na jiných věcech částku 20 000 Kč,

c) hmotná škoda byla způsobena na majetku třetí osoby,

by měl poškozený neprodleně oznámit dopravní nehodu Policii ČR.

Je-li nehoda šetřena Policií ČR, podepíše policejní protokol pouze tehdy souhlasí-li s jeho zněním. Jinak do něho uvede své výhrady,

4) Pokud nedošlo při nehodě ke zranění nebo usmrcení a pokud vzniklá škoda nepřesahuje 20.000 Kč, nemusí poškozený nehodu hlásit Policii ČR, jestliže se s ostatními účastníky nehody písemně dohodnul na zavinění. Za písemnou dohodu o zavinění lze považovat formulář o škodné události, pokud z jeho obsahu zavinění konkrétní osoby jednoznačně vyplývá a pokud je tento formulář také podepsán všemi osobami, jichž se dohoda o zavinění nehody týká,

5) Zapiše si jména a adresy řidičů ostatních poškozených vozidel, údaje o těchto vozidlech (státní poznávací (registrační) značku, výrobní značku a typ a barvu vozidla) a svědcích dopravní nehody,

- 6) Sdělí případným zájemcům z řad účastníků dopravní nehody své jméno a adresu,
- 7) S uplatněním svého nároku na pojistné plnění a dokumentací prokazující odpovědnost za škodu řidiče nebo provozovatele jiného vozidla se poškozený obrátí na příslušného pojistitele škůdce, respektive na českou kancelář pojistitelů, pokud jde o nárok na plnění z garančního fondu. Zde pak specifikuje, prokáže a doloží jemu vzniklou škodu,
- 8) Pokud se poškozenému nepodaří od škůdce zjistit údaje o pojistiteli škodícího vozidla, může pojistitele škodícího vozidla hledat v databázi České kanceláře pojistitelů.

Při nehodě v zahraničí by měl postup poškozeného vypadat takto:

- 1) Zjistí si od škůdce z jeho dokladů stejné údaje jako v předchozím případě (jméno, příjmení, bydliště, registrační značku atd.),
- 2) S ostatními účastníky dopravní nehody vyplní evropský záznam dopravní nehody (pokud je k dispozici). Pokud má tento dokument k dispozici v češtině a ostatní účastníci nehody v jiných jazycích, vyplní ho jak v češtině, tak i v jiném dostupném jazyku. Jde o obsahově shodné formuláře. Před oddělením originálu od kopie je důležité formulář nejen podepsat, ale také zaškrtnout vyplněné body k nehodě a uvést počet vyplněných bodů,
- 3) Opatří si plánek místa nehody a pokud možno i fotodokumentaci místa nehody,
- 4) Zavolá k dopravní nehodě policii. V řadě zemí jsou však policií vyšetřovány jen vážné dopravní nehody (škody na zdraví, usmrcení, velké materiální škody). Protokol podepište pouze tehdy, rozumíte-li mu a souhlasíte-li s jeho zněním. Jinak do něho v češtině uveďte své vlastní vyjádření o nehodě.,
- 5) Zapiše si jména a adresy řidičů ostatních poškozených vozidel, údaje o těchto vozidlech (státní poznávací (registrační) značku, výrobní značku a typ a barvu vozidla) a svědcích dopravní nehody – pokud možno co nejvíce v rozsahu údajů podle bodu 1),
- 6) Sdělí případným zájemcům z řad účastníků dopravní nehody své jméno a adresu,
- 7) S uplatněním svého nároku na pojistné plnění a dokumentací prokazující odpovědnost za škodu řidiče nebo provozovatele jiného vozidla se obrátí na příslušného pojistitele škůdce, proti kterému specifikuje, prokáže a doloží jemu vzniklou škodu, příp. jedná-li se o členský stát EU nebo jiný stát tvořící EHP, obrátí se na jeho škodního zástupce na území ČR.
- 8) Jestliže se potřebuje poradit, jak postupovat, nebo nemůže kontaktovat příslušného pojistitele, u kterého má škůdce sjednáno pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (škůdce

je z jiné země, než kde došlo k dopravní nehodě), obrátí se na národní kancelář země, kde došlo k dopravní nehodě. Její adresu, telefonní a faxové číslo najdete na zadní straně zelené karty nebo na internetových stránkách Rady kancelářů . Případně se obrátí na Českou kancelář pojistitelů. Česká kancelář pojistitelů sice nemusí být kompetentní k vyřízení jeho záležitosti v zahraničí, ale může mu pomoci či poradit. [8]

4. Likvidace pojistných událostí silničních vozidel

V této kapitole bude popsán proces likvidace pojistných událostí, který může mít tři podoby. Nejprve se zmíním o likvidaci majetkových škod, poté o likvidaci škod na zdraví a v závěru této kapitoly také o likvidaci škody ve formě ušlého zisku či výdělku.

4.1 Likvidace majetkových škod

Při většině nehod silničních vozidel dojde k poškození samotného automobilu. Proto se zde zmíním o postupu pojišťovny při likvidaci škod majetkového charakteru.

4.1.1 Zjišťování stavu poškozeného vozidla

Dojde-li k poškození vozidla, provádí prohlídku soudní znalec či expert v daném oboru, nejčastěji však likvidátor. Ten při prohlídce provede fotodokumentaci a vyplní dvě kopie zápisu o poškození vozidla na tiskopisu dané pojišťovny, z nichž jednu, na kterou uvede svůj podpis, předá poškozenému. Za všeobecnou zásadu se považuje seznámení poškozeného s podmínkami likvidace škody, s maximální výší pojistného plnění a doporučení autorizované opravy. Pokud je poškození vozidla velké a hraničí s totální škodou, provede likvidátor kontrolní výpočet nákladů na opravu vozidla. Jestliže tento kontrolní výpočet nákladů překročí 85% z ceny vozidla, doporučí likvidátor poškozenému klientovi, aby vozidlo neopravoval a řešil tuto pojistnou událost jako totální škodu.

Zápis o poškození vozidla musí obsahovat tyto údaje:

- datum provedení prohlídky,
- místo prohlídky,

- jméno poškozeného,
- podpis poškozeného či jeho zmocněnce,
- podpis likvidátora, který zápis vyhotovil, doplněný o kontaktní telefon a e-mail.

Kromě těchto údajů je nutné zápis doplnit o informace týkající se identifikace vozidla. Tyto údaje zjistí likvidátor z technického průkazu. Informacemi, které slouží k identifikaci vozidla, rozumíme druh vozidla (osobní, nákladní atd.), tovární značku a typ vozidla, počet dveří, výkon vozidla, objem válců, pohon a palivo vozidla, číslo karoserie, rok výroby a registrační značku vozidla, barvu vozidla, stav počítače najetých kilometrů a značku pneumatik doplněnou o jejich rozměr. Likvidátor do zápisu dále vyznačí skutečný stav vozidla vzhledem k jeho stáří, procentuelní opotřebení pneumatik a informace o mimořádné výbavě vozidla (tj. výbava, která není běžně dodávána výrobcem vozidla). Další částí zápisu je popis poškození, kde likvidátor uvede navrhovanou technologii opravy zjištěného poškození na vozidle v tomto pořadí: karoserie, výbava karoserie a příslušenství a na závěr uvede popis poškození podvozku.

K lepšímu posouzení poškození provádí likvidátor pro pojišťovnu fotodokumentaci. Ta se provádí tak, aby bylo poškození ze snímků přesvědčivě zjistitelné. První snímek vždy zachycuje registrační značku vozidla. Jsou-li obě registrační značky zničeny, označí likvidátor vozidlo jiným způsobem (nejčastěji tabulkou nadepsanou křídou). Počet fotografií pak závisí na rozsahu poškození. Bylo-li vozidlo opraveno před provedením fotodokumentace, použije likvidátor fotografie, které pořídila Policie ČR při sepisování protokolu o příčině a vzniku dopravní nehody.

Fotodokumentace je velmi důležitá, neboť veškerá poškození, která nejsou zdokumentována, pojišťovna nehradí. [2], [3]

4.1.2 Stanovení skutečné škody na vozidle

Pro stanovení skutečné škody na vozidle je důležité vzít v potaz jeho zhodnocení či znehodnocení opravou, neboť ve většině případů není možné dosáhnout toho, aby vlastnosti vozidla po opravě byly stejné jako před jeho poškozením. Zhodnocením vozidla

rozumíme hodnotu, o níž se cena vozidla po opravě zvýšila oproti stavu před poškozením. Znehodnocení je pak stav opačný, tedy hodnota, o níž se cena vozidla po opravě snížila.

Po provedení opravy je poškozený povinen předložit likvidátorovi doklady, které od servisu obdržel. Likvidátor pak provede kontrolu, jestli fakturované opravárenské práce a materiál byly skutečně použity jen na odstranění škody. Pokud byla oprava provedena autorizovaným servisem, přijme likvidátor doklady a související položky v účtované výši. Byla-li oprava provedena neautorizovaným servisem, zkontroluje likvidátor rozdíl účtovaných položek tohoto servisu s cenami autorizovaného servisu. Při nevýrazném rozdílu akceptuje likvidátor položky v účtované výši. Je-li však rozdíl výrazný, provede výpočet opravy pomocí dostupného softwaru nebo podle ceníků Eurotax či IBS expert. [2]

4.1.3 Likvidace nákladů na opravu vozidla rozpočtem

V případech, kdy se jedná o škodu na vozidle, která je z technického hlediska opravitelná, budou se náklady na opravu stanovovat na základě předpokládané technologie opravy a do těchto nákladů budou zahrnuty výdaje na náhradní díly a na opravárenské práce. Celkový součet těchto nákladů by neměl překročit cenu autorizovaných servisů v daném místě a čase.

Dle typu vozidel pak rozlišujeme dva typy likvidace:

- likvidace škody na vozidlech vedených ve výpočetních systémech,
- likvidace škody na ostatních vozidlech.

Pro vozidla, která jsou vedena ve výpočetních systémech, bude náklad na opravu stanoven jednoznačně dle těchto systémů. Cena náhradních dílů u vozidel, která nejsou vedena ve výpočetních systémech, bude stanovena na základě dostupných knižních publikací, zatímco pro výpočet ceny práce bude použito nejnižších hodinových sazeb příslušného autorizovaného servisu v daném regionu. [2]

4.1.4 Likvidace totálních škod na vozidle

Jedná se o takové případy, kdy rozsah poškození vozidla je tak velký, že by jeho oprava z technického hlediska byla nemožná, popřípadě by náklad na jeho opravu převýšil

obecnou cenu vozidla před jeho poškozením. Obecná cena v tomto případě představuje cenu, za kterou lze obstarat vozidlo srovnatelného typu a kvality jako bylo vozidlo poškozené. Tuto cenu zjistí likvidátor v rozboru cenových relací a koeficientu prodejnosti ojetých motorových vozidel. Takto zjištěnou cenu pak ověří na trhu ojetých motorových vozidel v rámci daného regionu a provede o tom zápis s místem a datem šetření. [2], [3]

4.1.5 Náhrada za zapůjčení vozidla po dobu opravy

Aby mohl poškozený uplatnit nárok tuto náhradu, musí být nejprve splněny tyto podmínky:

- vypůjčené vozidlo musí být stejného typu jako poškozené vozidlo,
- doba vypůjčení nesmí přesáhnout dobu opravy,
- poškozený musí pojišťovně předložit doklad o délce opravy a fakturu za půjčovné.

Likvidátor pak dle těchto dokladů zjistí, zda druh, typ a provedení vypůjčeného vozidla odpovídá poškozenému vozidlu. Dále zjistí období, po které muselo být vozidlo půjčeno a počet ujetých kilometrů (na základě předložené knihy jízd ze strany poškozeného). Z částky za půjčovné pak odečte náklady odpovídající používání vlastního vozidla (tj. počet ujetých kilometrů vynásobený pevnými náklady na jeden kilometr). Výsledná částka je pak skutečnou škodou. Likvidátor by měl také zjistit, zda vypůjčení náhradního vozidla bylo nutné a zda cena půjčovného výrazně nepřesahuje běžné ceny v daném regionu. Pro tyto účely si často pojišťovna od klienta vyžádá žádost o zapůjčení vozidla, kde musí být uveden účel zapůjčení vozidla. Touto cestou se brání nepřiměřeným nákladům, které by pak hradila. [2], [3]

4.1.6 Postup likvidátora při výplatě pojistného plnění

Pokud druh a výše plnění nevyžaduje osobní projednání s poškozeným, vyrozumí likvidátor poškozeného o výplatě pojistného plnění a částce odškodnění doporučeným dopisem, e-mailem či faxem. Poškozený předá likvidátorovi doklad, kde je uvedeno bankovní spojení nebo adresa, kam se má náhrada škody poukázat. Může také požádat o

výplatu v hotovosti. Tento doklad doplní o svůj podpis, kterým stvrzuje, že souhlasí s výší škody a tím i s uspokojením svých nároků z nehody. Jedná-li likvidátor o náhradu s podílovými spoluvlastníky, bude pojistné plnění poukázáno tomu ze spoluvlastníků, který se na pojišťovnu ve věci obrátil. Pokud je náhrada vyšší než 50 000 Kč, musí tento spoluvlastník doložit plnou moc ostatních spoluvlastníků, která ho opravňuje k projednání a přijetí pojistného plnění. Pokud nebude tato plná moc jedním ze spoluvlastníků předložena, nebude provedeno vyplacení náhrady škody. Jde-li o škodu na společném jmění manželů, je likvidátor dle Občanského zákoníku oprávněn jednat s kterýmkoliv z manželů. Při výplatě pojistného plnění postupuje likvidátor stejně jako u podílových spoluvlastníků tzn., že při náhradě nad 50 000 Kč musí jeden z manželů předložit písemný souhlas druhého manžela. [2],[3]

4.2 Likvidace škod na zdraví

V případech, kdy se jedná o škodu na zdraví, je třeba nároky na náhradu škody posuzovat podle § 444 až 449 Občanského zákoníku, kde je přesně vymezeno, jakým způsobem se poškozený odškodní a také v jaké výši. Dle těchto jednotlivých paragrafů pak likvidátor postupuje. Náhradu škody na zdraví můžeme rozdělit na tyto součásti:

- odškodnění za bolest neboli bolestné,
- odškodnění za ztížení společenského uplatnění,
- náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením,
- náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem.

4.2.1 Odškodnění za bolest

Jednou ze součástí náhrady škody na zdraví je bolestné, které se dá charakterizovat jako určitá satisfakce. Poskytuje se jako peněžní částka, která má nahradit bolest způsobenou vytrpěnou bolest. Výše bolestného musí být přiměřená povaze poškození, stejně tak i průběhu léčení. Z bolestného se hradí jak útrapy fyzické, tak i psychické. Existují však také případy, kdy se bolestné nevyplácí.

Mezi tyto případy patří:

- jednoduché duševní reakce na postižení organismu, které jsou přechodného charakteru,

- krátkodobé změny v organizmu, které nelze objektivně zjistit a není je třeba ani léčit,
- budoucí bolest a bolest vznikající ze změn, které již předtím existovaly.

Odškodnění za bolest bývá ohodnocena zpravidla lékařem. Jestliže byl poškozený léčen ve více zdravotnických zařízeních, pak posudek podává lékař toho zdravotnického zařízení, v němž byl poškozený naposledy léčen. V tomto posudku pak lékař ohodnotí bolest pomocí příslušného počtu bodů, které jsou stanoveny v zásadách uvedených v oddíle A/I přílohy k vyhlášce Ministerstva zdravotnictví ze dne 30. listopadu 2001 o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění a dle tabulek uvedených v oddíle B/I. Za každý bod stanovený lékařem získá poškozený bolestné ve výši 120 Kč. Sazby bodového hodnocení za bolest u některých úrazů jsou uvedeny v následující tabulce č.4.2.1.1.

Druh úrazu či poranění	Počet bodů	Druh úrazu či poranění	Počet bodů
Povrchní poranění vlasové části hlavy	2	Poranění spojivky a abraze rohovky	20
Zlomenina lebeční klenby-fissura	10	Těžký otřes mozku	60
Zlomenina lebeční spodiny	100	Rozdrcení obličeje	600
Vymknutí čelisti	30	Poranění nervu a drah zrakového nervu	100
Dislokace zubu	10	Poranění hrudní aorty	250
Zlomenina 1.nebo 2. krčního obratle bez dislokace	150	Traumatická amputace ramene a paže v ramenním kloubu	250

Tabulka č.4.2.1.1 – Sazby bodového hodnocení za bolest (Zdroj [7])

Lékař může počet bodů uvedených v tabulce B/I zvýšit až o polovinu v těchto případech:

- došlo k infekci rány a s tím i k prodloužení doby léčení,
- poškození na zdraví vyžadovalo bolestivější způsob léčby, kam můžeme zahrnout opakované transfúze,
- při léčbě došlo k zánětu žil, zánětu plic, proleženinám apod.,
- zranění si vyžádalo operační výkon, který není uveden a ohodnocen v základní sazbě pro příslušné poškození.

Pokud dojde současně k více poškozením, z nichž každé postihuje jiný orgán, hodnotí lékař každé zranění zvlášť. V případech, kdy musí být po skončení léčení provedena další operace, náleží poškozenému nové odškodnění za bolest. I toto odškodnění může být lékařem zvýšeno z důvodů, které jsou uvedeny v předchozím odstavci, avšak celková výše odškodnění nesmí přesáhnout částku 40 000 Kč, z níž odškodnění za bolest nesmí být vyšší než 12 000 Kč. K jakémukoliv zvýšení bolestného má pravomoc pouze lékař, nikoli likvidátor. Dojde-li k převýšení 300 bodů, musí být posudek potvrzen přednostou příslušného odborného oddělení. To platí i pro posudky, v nichž je uváděna možnost nápravy či zmírnění následků a pro případy, kdy došlo k souběhu minimálně dvou poškození na zdraví.

Právo na bolestné patří mezi osobní práva poškozeného, z čehož vyplývá, že zaniká jeho smrtí. Nárok na bolestné není nikdy součástí dědického řízení, přestože byl poškozeným uplatněn ještě za jeho života a byl mu soudem přiznán. [6],[7]

4.2.2 Odškodnění za ztížení společenského uplatnění

Tento typ odškodnění lze považovat za určitou satisfakci, která se poskytuje penězích. Je určena k tomu, aby poškozenému nahradila škodu, která má formu ztížení životního uplatnění v souvislosti s poškozením jeho zdraví. Jde tedy o případy, kdy je poškození zdraví příčinou snížení výdělečné schopnosti poškozeného. Posouzení se provádí, jakmile se poškozeného zdravotní stav dá považovat za ustálený. Odškodňují se trvalé následky, které způsobují omezení možnosti uspokojovat své tělesné potřeby, ztěžují potřebu společenského, uměleckého a sportovního uplatnění, omezují výběr životního partnera, povolání atd. Odškodnění za ztížení společenského uplatnění nelze považovat za odškodnění ztráty na výdělku .

Odškodnění se nevyplácí v těchto případech:

- poškození je pouze přechodného charakteru a vede jen dočasnému ztížení společenského uplatnění. Mezi taková poškození patří zejména nepříznivý zdravotní stav, s jehož zlepšením se dá v krátké době počítat,
- poškození způsobí menší jizvy a drobné kosmetické vady lehčího rázu, které nemohou vést k výraznému omezení společenského uplatnění.

Odškodnění hodnotí ošetřující lékař v bodech podle zásad uvedených v oddíle A/II přílohy k vyhlášce Ministerstva zdravotnictví ze dne 30. listopadu 2001 o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění a dle tabulek uvedených v oddíle B/II. Jestliže změny spadají pod několik položek tabulky, převezme lékař plně jen změnu nejzávažnější, která je ohodnocena nejvyšším počtem bodů a ostatní změny ohodnotí jen polovinou bodů. Pokud spadají změny pod několik položek, které jsou ohodnoceny stejným počtem bodů, započítá se plnou hodnotou jen jedna z nich. To však neplatí pro ztrátu dolních končetin či jejich částí, kdy se obě položky sčítají v plné hodnotě. Existuje i možnost, že počet bodů bude zvýšena likvidátorem či soudem. Likvidátor může počet bodů zvýšit maximálně na dvojnásobek v případech, kdy lékař ohodnotí poškození zdraví těžkým stupněm, zatímco soud může tento počet zvýšit o více než dvojnásobek.

Je-li posudek vydáván soukromým lékařem, může být přezkoumávám osobou, která k tomu získá oprávnění od Ministerstva zdravotnictví. V případech, kdy je poškození ohodnoceno více jak 300 body, bere se jako směrodatné a soukromý lékař za toto své rozhodnutí plně odpovídá. Jestliže je možno nepříznivé následky poškození na zdraví zmírnit nebo napravit jednoduchým lékařským zákrokem, má lékař povinnost upozornit poškozeného na tuto možnost. Pokud je počet bodů odpovídající stavu poškozeného po zákroku nižší než před ním, provede se náhrada jen v této výši. To platí i pro situaci, kdy poškozený doporučený zákrok odmítne. Právo na náhradu za ztížení společenského uplatnění je, stejně tak jako právo na bolestné, právem osobním, zaniká smrtí poškozeného a odškodnění nemůže být vyplaceno žádnému z dědiců. [6],[7]

4.2.3 Náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením

Z paragrafu 449 Občanského zákoníku vyplývá, že se při škodě na zdraví hradí také účelně vynaložené náklady na léčení. Jedná se o takové náklady, které jsou poškozeným vynaloženy na zlepšení zdravotního stavu či úplné vyléčení a přitom nejsou hrazeny pojišťovnou.

Mezi tyto náklady řadíme:

- výdaje spojené s přibráním ošetřovatelky,
- odměnu třetí osobě za výpomoc v domácnosti,
- výdaje na různé zdravotnické pomůcky,
- výdaje na vydatnější stravu, která má napomoci k vyléčení.

K tomu, aby poškozenému vypomáhala v domácnosti třetí osoba, musí dát souhlas lékař. Takovouto náhradu lze poskytovat opakovaně a její výše se odvozuje z odměn stanovených pečovatelům vyhláškou o pečovatelské službě, popřípadě z cen účtovaným firmami, které se zabývají úklidovou činností. [2],[6]

4.2.4 Náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem

Pokud dojde k smrti osoby, hradí pojišťovna přiměřené náklady spojené s pohřbem jen v případě, že nebyly uhrazeny z pohřebního poskytovaného dle zákona o státní sociální podpoře. Nárok na náhradu nákladů vzniká tomu, kdo je vynaložil. Do těchto nákladů se zahrnují zejména náklady účtované pohřebním ústavem, cestovní výlohy, hřbitovní poplatky, náklady na zřízení pamětní desky a úpravu hrobu (částka nesmí přesáhnout výši 10 000 Kč) a z jedné třetiny také náklady na smuteční ošacení (ty jsou však hrazeny jen nejbližším příslušníkům rodiny). [2]

4.2.5 Způsob náhrady škody způsobené na zdraví

Je nutno, abychom od sebe rozlišovali, zda se jedná pouze o újmu na zdraví nebo o újmu na zdraví s následkem smrti osoby. Jedná-li se pouze o újmu na zdraví, hradí se účelně vynaložené náklady spojené s léčením, bolestné, ztráta na výdělku v době i po skončení pracovní neschopnosti a ztráta na důchodu. V případech smrti poškozeného se hradí přiměřené náklady spojené s pohřbem a náklady na výživu pozůstalých, kterou jim pozůstalý poskytoval. Náhrada se poskytuje v penězích a může být vyplacena jednorázově či ve formě pravidelného důchodu (především ztráta na výdělku po skončení pracovní neschopnosti a náhrada na výživu pozůstalých). [2]

4.3 Likvidace škody ve formě ušlého zisku či výdělku

Dle zákona o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla má poškozený, kromě náhrady škody na zdraví a majetkových škod, nárok na náhradu škody ve formě ušlého zisku nebo výdělku. Ke ztrátě zisku či výdělku může dojít jednak v důsledku poškození věci, ale také v důsledku poškození zdraví podnikatele. Ušlý zisk lze definovat jako snížení budoucích majetkových hodnot poškozeného v důsledku pojistné události, přestože se dalo očekávat jejich navýšení. Určení výše ušlého zisku bývá velmi obtížné, neboť existuje spousta rozmanitých činností, které jsou soukromými podnikateli provozovány.

Chce-li podnikatel uplatnit nárok na náhradu ušlého zisku, musí předložit tyto doklady:

- poslední daňové přiznání (za rok před vznikem poj. události) k dani z příjmů fyzických nebo právnických osob,
- živnostenský list, výpis z obchodního rejstříku či osvědčení o registraci k dani, aby bylo možno předmět podnikání a datum zahájení podnikání,
- deník, hlavní knihu a účetní uzávěrku za poslední uzavřené období,
- knihu jízd, která musí obsahovat údaje o ujetých kilometrech, datumech a účelech jízd,
- přiznání k dani z přidané hodnoty (jedná-li se o plátce daně z přidané hodnoty).

Kromě výše vyjmenovaných dokladů musí ještě předložit doklady, které prokážou, že by podnikatel v době, kdy nemohl provozovat svou činnost, dosahoval zisku. Za takové doklady mohou být považovány:

- smlouvy s odběrateli na dodávku služeb,
- písemné objednávky na nákup zboží, které v důsledku škody nemohlo být prodáno,
- smlouvy o dlouhodobých kontraktech s odběrateli,
- výsledky výběrového řízení.

Pokud není podnikatel schopen předložit tyto základní doklady, nelze jeho nároky považovat za prokázané a jediná cesta k uplatnění nároku je soudní řízení.

Občanský zákoník rozlišuje tyto typy náhrad:

- náhrada ztráty na výdělků,
- náhrada ztráty na důchodu,
- náhrada nákladů na výživu pozůstalých.

4.3.1 Náhrada ztráty na výdělků

Kompenzací za ztrátu na výdělků je peněžitý důchod, jehož výše je odvozena z průměrného výdělků poškozeného, kterého dosahoval před poškozením. Tento důchod je vyplácen měsíčně ve formě opakujícího se plnění. Při zjišťování průměrné měsíční mzdy se vychází ze zákona č. 1/1992 Sb. o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělků. Ztrátu na výdělků lze rozdělit do třech kategorií: ztráta na výdělků po dobu pracovní neschopnosti; ztráta na výdělků po skončení pracovní neschopnosti; ztráta na výdělků při invaliditě.

Výše náhrady za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti je dána rozdílem mezi průměrným výdělkem poškozeného pře poškozením a nemocenským a není omezena žádnou horní hranicí. Náhrada je vyplácena v době od uznání poškozeného práce neschopným až do opětovného uznání práce schopným nebo do přiznání invalidního důchodu. Plnění je většinou vypláceno jednorázově a zpětně, neboť až v okamžiku skončení pracovní neschopnosti lze výši tohoto plnění přesně specifikovat.

Při výpočtu náhrady ztráty na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě se vychází z rozdílu mezi průměrným výdělkem před poškozením a výdělkem dosahovaným po poškození s případným připočítáním invalidního nebo částečného invalidního důchodu. Plná invalidita může být definována jako pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66%, částečná invalidita pak jako pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33%. [2],[3]

4.3.2 Náhrada ztráty na důchodu

Dle § 447a Občanského zákoníku náleží poškozenému náhrada za ztrátu na důchodu v částce, která se rovná rozdílu mezi výší důchodu, na který poškozenému vznikl nárok, a výší důchodu, který by pobíral, pokud by nedošlo ke snížení příjmů v souvislosti

s pojistnou událostí a tím i ke snížení vyměřovacího základu pro výpočet důchodu. Pokud se poškozený rozhodne uplatnit svůj nárok, obrátí se likvidátor na Českou správu sociálního zabezpečení a požádá ji o výpočet fiktivního důchodu poškozeného se zahrnutím náhrady ztráty na výdělků po skončení pracovní neschopnosti. Pokud je vypočtený fiktivní důchod vyšší než důchod skutečný, vzniká poškozenému nárok na náhradu ztráty na důchodu. Výplata náhrada není nijak časově omezena a vyplácí se až do konce života poškozeného. [2],[6]

4.3.3 Náhrada nákladů na výživu pozůstalých

Tento druh pojistného plnění je upraven § 448 Občanského zákoníku, kde je uvedeno, že v případě smrtelného úrazu poškozeného jsou hrazeny náklady na výživu pozůstalých pojišťovnou. Náklady jsou v podstatě vypláceny dvěma skupinám osob. První skupina je tvořena dětmi, manželem či manželkou a rodiči zemřelého, kterým byl povinen výživu poskytovat. Druhou skupinu pak tvoří osoby, kterým zemřelý výživu fakticky poskytoval. Při výpočtu výše náhrady vychází likvidátor z průměrného příjmu zemřelého v období před vznikem nároku. V případech, kdy byl zemřelý podnikatelem, posuzuje se jeho příjem z daňového priznání. V obou případech se při stanovení výše náhrady musí zohlednit počet členů domácnosti a pro každou osobu se nárok posuzuje samostatně. U dětí se náhrada vyplácí až do doby, kdy si začnou sami vydělávat s tím, že se od vypočtené výše náhrady odečte sirotčí důchod. Manželce je vyplácena až do doby, kdy se znovu neprovdá a od její výše se odečítá vdovský důchod, který pobírá. To samé platí pro manžela v případě úmrtí manželky. [2],[6]

4.4 Činnost likvidátora při vyhledávání postihů

Jsou situace, kdy pojišťovna uhradí poškozenému škodu, jež mu vznikla a následně tuto úhradu vymáhá na další osobě. Tou může být i sám poškozený a souhrnně tyto osoby nazýváme postižními dlužníky. V průběhu likvidace pojistné události je likvidátor povinen zjistit, zda bude ve vyřizovaném případě uplatňovat postih a proti komu. Do spisu tedy uvede, kdo je postižním dlužníkem a důvod postihu, případně i výši částky, která bude na dlužníkovi vymáhána. Vymáhaná částka však nikdy nesmí přesáhnout výši plnění vyplaceného pojistitelem v důsledku pojistné události.

Důvody pro uplatnění postěžního práva pojišťovnou vůči pojištěnému jsou tyto:

- pojištěný způsobil škodu úmyslně,
- pojištěný porušil základní povinnosti týkající se provozu vozidla na pozemních komunikacích, což vedlo ke vzniku škodu. Jedná se zejména o použití vozidla, které je ve špatném stavu, a tím neodpovídá podmínkám bezpečnosti silničního provozu. K porušení těchto povinností dochází také při řízení vozidla osobou bez potřebného řidičského oprávnění, osobou která má zákaz činnosti řídit vozidlo nebo je pod vlivem alkoholu a jiných omamných látek,
- pojištěný použil vozidlo neoprávněně, tj. ukradl ho nebo ho použil bez vědomí provozovatele či majitele vozidla,
- pojištěný nesplnil oznamovací povinnost vůči orgánům policie, přestože došlo k usmrcení, zranění či hmotné škodě převyšující částku 20 000 Kč. [2],[3]

5. Povinné ručení v zemích Evropské unie

S rozvojem cestovního ruchu roste obliba v navštěvování cizích států. Proto bych zde zmínil, jaké doklady je třeba mít, abychom mohli vozidlem do zahraničí vycestovat. Jelikož 1.5.2005 uplynul rok od doby, kdy se Česká republika stala součástí Evropské unie, zmínil bych se v poslední části své práce také o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (vychází ze směrnic EU) a limitech pojistného plnění z tohoto pojištění v členských státech Evropské unie.

5.1 Význam zelené karty

Mnoho českých řidičů cestuje do zahraničí a klade si otázku, jak v těchto státech v případě nehody prokážou, že jsou pojištěni. Významnou roli zde hraje tzv. zelená karta, která nám slouží jako doklad o zaplacení povinného ručení. Sousední státy z hlediska nutnosti prokázání se zelenou kartou můžeme rozdělit do tří skupin:

- státy, s nimiž má ČR uzavřenou multilaterální dohodu,
- státy, s nimiž má ČR uzavřenou jednotnou dohodu,
- státy, se kterými nemá ČR uzavřenu ani jednu z dohod.

V zemích, s kterými je uzavřena tzv. multilaterální dohoda, není nutné mít s sebou zelenou kartu. V těchto zemích je dokladem stejné potvrzení, které používáme doma. Jakákoliv škoda je poté hrazena z garančního fondu Českou kanceláří pojistitelů a následně vymáhána na pojišťovně řidiče.

V zemích, s kterými je uzavřena tzv. jednotná dohoda, je nezbytné, pokud s touto zemí není uzavřena současně i dohoda multilaterální, s sebou zelenou kartu vzít. Pokud ji řidič s sebou mít nebude, může mu být vystavena nová za nějaký poplatek či zaplatí hraniční pojištění.

Do třetí skupiny zemí patří ty státy, se kterými není uzavřena ani jedna ze zmíněných smluv. Povinností řidiče při projíždění těchto zemí je zakoupení pojištění odpovědnosti vztahující se k dané zemi přímo na hranicích, tzv. hraniční pojištění. [10]

5.2 Povinné ručení a limity pojistného plnění z něho vypláceného v zemích EU

Slovenská republika

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla je pojištěním povinným zákonným. Musí ho mít uzavřené každý, kdo používá vozidlo přihlášené ve Slovenské republice i v zahraničí. Limit pojistného plnění zde není omezen žádnou horní hranicí.

Rakousko

Každé vozidlo registrované v Rakousku či v zahraničí musí mít ze zákona uzavřeno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Minimální povinný limit pojistného plnění (tj. do jaké výše je případná způsobená škoda kryta) je 1 090 092 EUR pro věcné škody i pro škody na zdraví.

Německo

Povinné ručení musí mít ze zákona uzavřeno každý řidič motorového vozidla, které je schopno překročit rychlost 6 km/h. Limity pojistného plnění jsou ve výši 2 556 460 EUR na osobu a 7 669 378 EUR na tři osoby u škody na zdraví, která vznikla při jedné nehodě. Pro věcné škody je výše limitu 852 153 EUR.

Polsko

Na veškerá vozidla o obsahu vyšším než 50 kubických centimetrů je povinností uzavřít pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, ať už jsou přihlášena v Polsku nebo v zahraničí. Limit pojistného plnění při jedné nehodě je stanoven částkou 600 000 EUR.

Francie

Povinné ručení je povinné pro všechna vozidla i motocykly ze zákona. Horní hranice pojistného plnění pro fyzické škody není stanovena a pro škody věcné je limit plnění ve výši 457 347 EUR. Každý řidič vozidla či motocyklu přihlášeného ve Francii musí mít navíc na svém vozidle umístěnu známku, jako potvrzení svého pojištění.

Belgie

Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla je v Belgii povinné pro motorová vozidla a motocykly bez ohledu na obsah motoru. Pokud není nehoda způsobena požárem či výbuchem, hradí pojišťovna škodu v neomezené výši, jinak je limitována hranicí 1 239 467 EUR.

Itálie

Povinné ručení je v Itálii zákonným pojištěním a musí být uzavřeno pro veškerá vozidla bez ohledu na to, zda jsou přihlášena v Itálii nebo v zahraničí. Limit pojistného plnění je stanoven ve výši 774 685 EUR pro věcné škody a stejný je pak i pro škody na zdraví.

V porovnání s výše uvedenými státy Evropské unie můžeme Českou republiku zařadit mezi země, kde je limit pojistného plnění relativně nízký (590 598 EUR pro škody na zdraví a 164 324 EUR pro škody věcné). Nižší limity jsou už jen ve Španělsku, Řecku, Slovinsku a Chorvatsku. [2], [10]

6. Závěr

S provozem motorového vozidla je spjata spousta rizik. Tato rizika bylo možno pojistit už v 19. století, hlavní rozvoj však pojištění motorových vozidel zaznamenalo ve 20. století. Obecně můžeme tento druh pojištění rozdělit do tří základních odvětví, kterými jsou odpovědnostní pojištění motorových vozidel, havarijní pojištění a úrazové nebo zdravotní pojištění osob cestujících vozidlem. Za nejdůležitější odvětví lze považovat odpovědnostní pojištění motorových vozidel, jehož významnost je dána především dnešním rozsahem využívání motorových vozidel a množstvím pojistných událostí z něj vyplývajících.

Pokud dojde k pojistné události, má poškozený může poškozený uplatnit své právo na náhradu škody, která mu vznikla. Aby mohla být klientovi pojišťovny vyplacena náhrada za škodu, musí nejprve pojistnou událost řádně nahlásit, ať už na předepsaném tiskopisu příslušné pojišťovny nebo pomocí jiných prostředků k tomu určených. Pro registraci pojistné události je pak příslušná ta organizační jednotka či likvidátor, u které je ten účastník, jehož provozem vozidla byla škoda způsobena, pojištěn. Pokud je událost zaregistrována, nastává samotná likvidace škod. Tento proces je dle mého názoru velmi složitý, zejména pak v případech, kdy je rozsah škody veliký. Poškozený tak může čekat velmi dlouho, než mu je vyplaceno pojistné plnění.

Druhy škod lze rozdělit na tři typy: majetkové škody, škody na zdraví a škody ve formě ušlého zisku či výtěžku. Při likvidaci majetkových škod musí být nejprve provedena prohlídka poškozeného vozidla soudním znalcem či expertem v daném oboru, nejčastěji však likvidátorem. Ten po provedení prohlídky a fotodokumentace přistoupí k vyčíslení škody na vozidle. Dle charakteru poškození je pak provedena likvidace nákladů na opravu vozidla rozpočtem či likvidace totálních škod na vozidle. Náhradu škody na zdraví můžeme rozdělit na tyto součásti: odškodnění za bolest neboli bolestné, odškodnění za ztížení společenského uplatnění, náhrada účelně vynaložených nákladů spojených s léčením a náhrada přiměřených nákladů spojených s pohřbem. Při výpočtu výše této náhrady se pro každou z těchto součástí používá jiného postupu. Např. u bolestného se vychází z tabulek, ve kterých je uveden počet bodů pro jednotlivý druh úrazu či poranění, kdy za každý bod je poškozenému vyplaceno 120 Kč. Kromě náhrady škody na zdraví a

majetkových škod má poškozený nárok na náhradu škody ve formě ušlého zisku nebo výtěžku, ke které může dojít jednak v důsledku poškození věci, ale také v důsledku poškození zdraví podnikatele. Určení výše takovéto náhrady bývá velmi obtížné, neboť existuje spousta rozmanitých činností, které jsou soukromými podnikateli provozovány. Dle mého názoru je velmi obtížné určit výši škody, zejména pak jedná-li se o škodu na zdraví. Myslím si, že bodové ohodnocení ze strany lékaře je jediným způsobem, jak takovou škodu vyčíslit a že výplata 120 Kč za každý bod je dostatečná.

Původně měla být závěrečná kapitola věnována pojistným podvodům, ale jelikož je tomuto tématu věnována jiná bakalářská práce, rozhodl jsem se v závěru své práce pojednat o významu zelené karty, která slouží řidičům jako doklad o zaplacení povinného ručení a limitech pojistného plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla v jednotlivých členských státech EU. Po porovnání těchto limitů můžeme Českou republiku zařadit mezi státy s relativně nízkými limity, přestože byly novelou zákona z roku 2004 navýšeny. Dle mého názoru by však v budoucnu mělo dojít ke zvýšení limitů pojistného plnění, neboť stále více lidí si uvědomuje hodnotu svého života. Bylo by také dobré, pokud by se zavedla jedna výše těchto limitů pro celou EU.

Do budoucna se pak dá v České republice očekávat navýšení cen povinného ručení. Hlavním důvodem růstu by mohly být především vyšší nároky na odškodnění klientů. Dalším důvodem pro navýšení pak může být také to, že sazby v ČR jsou ve srovnání se sazbami v západoevropských zemích EU stále zhruba poloviční. Vývoj škod se zhoršuje, roste jejich průměrná výše a je třeba brát v úvahu vliv direktivy EU o ochraně, tzv. slabých účastníků silničního provozu, tj. chodců, cyklistů a dětí. U těchto osob se neuvažuje o možnosti uplatnit spoluzavinění poškozeného, takže se dá předpokládat zvyšování poskytnutých plnění za škody na zdraví, což v důsledku zdraží samotné povinné ručení, neboť pojišťovny budou muset vybrat prostředky na to, aby mohly poškozeným vyplácet vyšší pojistná plnění. Pokud vezmeme v potaz také narůstající počet nehod, myslím, že zvyšování ceny povinného ručení je nevyhnutelné.

7. Seznam použité literatury

- [1] Ducháčková, E., Principy pojištění a pojišťovnictví. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, 2003. ISBN 80-86119-67-X
- [2] Hradec, M. a Deutschmann, K., Likvidace pojistných událostí silničních vozidel. 1. vyd. Praha: IBS expert s.r.o., 2004. ISBN 80-239-0875-8
- [3] Hradec, M., Pojištění odpovědnosti za škodu v likvidační praxi. 1. vyd. Praha: VŠFS, 2001
- [4] Vostatek, J., Sociální a soukromé pojištění. 1. vyd. Praha: Codex Bohemia, 1996. ISBN 80-85963-21-3
- [5] zákon č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škody z provozu motorových vozidel
- [6] zákon č. 40/1964 Sb. - občanský zákoník
- [7] vyhláška č. 440/2001 Sb. – Ministerstva zdravotnictví o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění
- [8] Česká kancelář pojistitelů [březen 2005]. Dostupné z :<<http://www.ckp.cz/>>
- [9] oficiální stránky Kooperativa a.s. [březen 2005]. Dostupné z:<<http://www.koop.cz>>
- [10] Česká asociace pojistitelů [březen 2005]. Dostupné z:<<http://www.cap.cz>>

8. Přílohy

8.1 Záznam o dopravní nehodě

Záznam o dopravní nehodě
Slouží k dokumentaci průběhu nehody za účelem rychlého vyřízení náhrady škody

Vyplní řidiči obou vozidel.

1. Datum nehody Hodina	2. Místo (ulice, č. domu resp. kilometrově)	3. Zranění? ano ☐ ne ☐
4. Jiná škoda než na vozidlech A a B ano ☐ ne ☐	5a. Svědci (jméno, adresa, telefon - spolupojedice požitnou)	5b. Policejně řešeno? ano ☐ ne ☐ Kým:

Vozidlo A		17. Zaškrtněte odpovídající body vozidlo:		Vozidlo B	
6. Pojištěný, jméno, adresa, rod. číslo nebo IČO	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 Počet označených políček	1. bylo zaparkováno	1	6. Pojištěný, jméno, adresa, rod. číslo nebo IČO	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 Počet označených políček
7. Vozidlo Tř. značka, typ Rok výroby Státní poznávací značka		2. rozjel/a se	2	7. Vozidlo Tř. značka, typ Rok výroby Státní poznávací značka	
8. Pojišťitel Adresa pobočky Číslo poj. odpovědnosti Číslo zelené karty Hranovní pojistění platné do		3. zastavovalo	3	8. Pojišťitel Adresa pobočky Číslo poj. odpovědnosti Číslo zelené karty Hranovní pojistění platné do	
9. Řidič Příjmení Jméno Adresa Číslo řidičského průkazu Skupina Vydal		4. vyjel/a z parkoviště, autokm. pozemku, pozí cesty	4	9. Řidič Příjmení Jméno Adresa Číslo řidičského průkazu Skupina Vydal	
10. Označe šipkou body vzájemného střetu		5. odbočovalo na parkoviště, soukromý pozemek, pozí cestu	5	10. Označe šipkou body vzájemného střetu	
11. Viditelné poškození		6. vyjel/a do kruh. objezdu	6	11. Viditelné poškození	
14. Poznámky		7. jelo v kruh. objezdu	7	14. Poznámky	
		8. narazilo zezadu či jízdy stejným směrem ve stejné pruhy	8		
		9. jelo současně v jiném jízdním pruhu	9		
		10. měnilo jízdní pruh	10		
		11. předjíždělo	11		
		12. odbočovalo vpravo	12		
		13. odbočovalo vlevo	13		
		14. couvalo	14		
		15. jelo v protisměru	15		
		16. příjezdělo zprava	16		
		17. nedalo přednost v jízdě	17		

13. Náhrada
Označe 1. silnice, 2. směr jedy vozidel A a B, 3. postavení vozidel v okamžiku střetu, 4. dopravní značka, 5. jméno ulic.

15. Podpisy řidičů

Po podpisu a oddělení listů nete již údaje měnit.

T.Š. 0690 800M 1.3/2011

Obrázek – Záznam o dopravní nehodě (zdroj [8])